T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/636
KARAR NO : 2024/113
KARAR TR : 01/04/2024

ÖZET: Çifte vatandaşlığa sahip olan davacının Türkiye nüfus kayıtlarında bekar olarak yer alan medeni halinin evli olarak değiştirilmesine karar verilmesi istemiyle açtığı davada adli yargı yerince verilen davanın usulden reddine ilişkin karar, yargı yolu bakımından bir görevsizlik kararı niteliğinde bulunmadığından, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca REDDİ gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. F. A.
Vekili : Av. B. L.
Adli Yargıda
Davalı : Şehitkamil Nüfus Müdürlüğü
İdari Yargıda
Davalı : 1- Mersin İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü
2- Mezitli Kaymakamlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, ... vatandaşı iken 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 12. maddesinin (c) bendiuyarınca Türk vatandaşlığına alınan müvekkilinin evli olduğu halde bekar olarak Nüfuskayıtlarına tescilinin yapıldığını, kayıtlardaki hatanın düzeltilmesi istemiyle Şehitkamil İlçe Nüfus Müdürlüğüne yazılı başvuru yaptıklarını ancak başvurularının 15/10/2019 tarih ve 25447543-123-E.2997 sayı ile reddedildiğini ileri sürerek, müvekkilinin evliliğinin tespiti ile nüfus kayıdında yer alan medeni halinin evli olarak düzeltilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Gaziantep 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 11/02/2020 tarih ve E.2019/300, K.2020/68 sayılı kararı** ile, talebin idari iş olması sebebiyle davanın usulden reddine karar vermiştir. Kararının ilgili kısımları şöyledir :

"...Davacı vekilinin dava dilekçesi ve yargılama aşamasındaki beyanında özetle: Müvekkilinin 29/05/2017 tarihinde Türk vatandaşı olma hakkını kazandığını, ayrıca da Suriye vatandaşı olduğunu, müvekkilinin M. F. A. ile 06/01/2016 tarihinde eşi A. M. ile ...'de evlendiğini, ancak söz konusu evlilliği nüfus kaydına işlenmediğini bu nedenle medeni halinin bekar olarak göründüğünü, bunun üzerine 26/03/2019 tarihinde Mezitli Kaymakamlığı İlçe Nüfus Müdürlüğü aracılığıyla söz konusu evliliğin nüfus kaydına işlenmesini talep ettiğini ancak nüfus müdürlüğünce talebine ret verildiğini bu nedenle müvekkilinin eşi A. M.ile evliliğinin tespit edilerek nüfus kayıtlarına işlenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı idare temsilcisi beyanında özetle: Açılan davanın İdari bir bir dava olduğunu bu nedenle açılan davanın reddedilmesi gerektiğini savunmuştur.

Tarafların dayandıkları deliller celbedilerik dosyamız arasına alınmıştır.

Tüm dosya kapsamının ve delillerin birlikte değerlendirilmesinde;

Davacının Türkiye vatandaşı olduğunu, ... vatandaşı A.M.'nin eşi olduğunun tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

Nüfüs ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünden gelen kayıtların incelenmesinden davacının 5901 Sayılı Kanunu'nun 12. Maddesinin c bendi uyarınca 29.05.2017 tarihinde Türk Vatandaşlığına alındığı, başvuru tarihinde vatandaşlık müracatı yaparken evli olmadığını bekar olduğunu beyan ettiği, sunmuş olduğu kayıtlardan vatandaşlık başvuru tarihi olan 29.05.2017 tarihinden önce 09.06.2016 tarihinde A.M. isimli ... Vatandaşı bayanla evli olduğu, ancak bu evliliğini vatandaşlık işlemleri sırasında Türk makamlarına bildirmediği, bekar olarak Türk vatandaşlığını kazandığı, adı geçen ... Vatandaşı A.M. ile

evliliğinin nüfus kayıtlarına tescili işlemi idari iş niteliğinde bulunduğundan davanın usulden reddi yönünde aşağıdaki şekilde karar tesis edilmiştir.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere :

1-Davacının hukuki yararı bulunmadığından ve işlemin idarenin görev alanına girdiğinden davanın USULDEN REDDİNE,..."

3. Bu karar karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesi 23/12/2022 tarih ve E.2020/568, K.2022/1643 sayılı kararı ile, istinaf isteminin esastan reddine kesin olarak karar vermiş ve mahkeme kararı kesinleşmiştir. Daire kararının ilgili kısmı şöyledir :

"...Dava, nüfus müdürlüğünce evlilik vukuatının kütüğe işlenmemesi nedeni ile davacının nüfus kaydındaki bekar olarak yazılan medeni halinin evli olarak düzeltilmesi talebine ilişkindir.

6100 sayılı HMK'nun 355. maddesi uyarıncainceleme, istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılmakla birlikte, kamu düzenine aykırılık halleri bu hükmün istisnasıdır ve bölge adliye mahkemesinceresen gözetilmesi gerekir.

Dosya içeriğinden ve toplanan delillerden, ... vatandaşı olan davacının 29/05/2017 tarihinde Türk vatandaşlığına kabul edildiği ve... T. C. no ile Mersin İli Mezitli İlçesi Atatürk Mh nüfusuna bekar olarak kaydedildiği, davacının Türk vatandaşlığına müracaat ederken Türk Vatandaşlığının İstisnai Olarak Kazanılması Başvuru Formu'na 'bekar' olduğu şeklinde bildirimde bulunduğu, dosyada mevcut Gaziantep 8. Noterliği tarafından aslı gibidir işlemi yapılan ve ... Dördüncü Şeriat Mahkemesince verilenkarar uyarınca M. F. A. adındaki şahsın,A. M. adındaki bir kadınla evli olduğunun tespitine hükmedildiği, aynı noterlik dairesince aslı gibidir işlemi yapılan ... Arap Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Medeni İşleri bireysel nüfus kayıt örneklerine göre M. F. A. ve A. M.'nın medeni durumlarının 'evli' olduğu anlaşılmaktadır.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nunevlenmenin bildirilmesi ve tescili başlıklı 23. maddesi ;

"(1) 22 nci madde uyarınca evlendirme işlemini yapanlar; evlenmenin yapıldığı tarihten itibaren on gün içinde düzenlenecek evlenme bildirimini nüfus müdürlüğüne göndermekle, nüfus müdürlüğü de tescil etmekle yükümlüdür.

(2) Evlenen kadının kaydı kocasının hanesine taşınır. Kocası ölen kadın yeniden evlenmedikçe ölen kocasının aile kütüğünde kalır. Ancak dilerse babasının kütüğüne dönebilir.

(3) Dış temsilciliklerce yapılan evlenmeler, evlenmenin yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde nüfus müdürlüklerine bildirilir..." hükmünü,

Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin bildirim yükümlülüğü ve sürebaşlıklı 53. maddesi;

"(1) Yurt içinde; evlendirme yetkisi ve görevi verilmiş olanlar, evlenmenin yapıldığı tarihten başlayarak on gün içinde düzenlenecek üç örnek evlenme bildiriminin iki örneğini o yerin nüfus müdürlüğüne göndermekle yükümlüdür.

(2) Dış temsilciliklerce yapılan evlenmelere ilişkin bildirimler otuz gün içinde, Türk vatandaşı olan kişinin kayıtlı bulunduğu nüfus müdürlüğüne gönderilir..." hükmünü içermektedir.

Yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler ışığında somut olay değerlendirildiğinde, davacının iddiasına göre evliliği, Türk vatandaşlığını kazanmasından önce, ... vatandaşı bir kadınla ve ... ülkesinde yapılmış olup halen çifte vatandaş konumunda bulunan davacının evlilik vukuatının nüfus siciline işlenmesi,buna bağlı olarak bekar olan medeni halinin evli olarak düzeltilmesi nüfus idaresine verilmiş idari bir görevdir. İdarenin bu yöndeki başvuruyu reddetmesi, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli hale getirmez. Bu durumda yapılacak iş, idarenin hukuka aykırı işleminin iptali için idari yargı yoluna başvuru olmalıdır.

6100 sayılı HMK'nın 114/c maddesi mahkemenin görevli olmasınıdava şartı olarak kabul etmiştir. 115. maddede ise "Mahkeme dava şartı noksanlığını tespit ederse davanın usulden reddine karar verir. " şeklinde düzenlemeye yer verilmiştir.

Bu kapsamda, davacının evlilik vukuatının nüfus siciline işlenmesi, buna bağlı olarakbekar olanmedeni halinin evli olarak düzeltilmesi işleminin 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 35. ve Yönetmeliğin 79. maddesine göre nüfus idaresine verilmiş idari bir görev olduğu gözetilerek, mahkemenin görevsiz olması nedeni ile davanın davaşartı yokluğu nedeni ile usulden reddine karar verilmiş olmasında isabetsizlik bulunmadığından, davacı vekilinin yerinde olmayan istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermek gerekmiştir.

H Ü K Ü M : Yukarıda açıklanan gerekçe ile;

1-6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 353/1-b/1 maddesi hükmü uyarınca davacı vekilinin istinaf başvurusunun ESASTAN REDDİNE,.."

4. Davacı vekili bu kez aynı gerekçelerle, Gaziantep 3. Asliye Hukuk Mahkemesinde açtıkları davanın görevsizlik nedeniyle reddedildiğini, kayıtlardaki hatanın düzeltilmesi istemiyleŞehitkamil İlçe Nüfus Müdürlüğüneyazılı başvuru yaptıklarını ancak başvurularının 15/10/2019 tarih ve 25447543-123-E.2997 sayı ile reddedildiğini ifade ederek, anılan işlemin iptali ile müvekkilinin medeni halinin evli olarak değiştirilmesiistemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B.İdari Yargıda

5. Mersin 2. İdare Mahkemesi 05/04/2023 tarih ve E. 2023/477 sayılı ara kararı ile, hasım düzeltme sonucu Mezitli Kaymakamlığının davaya dahil edilmesine karar vermiştir.

6. **Mersin 2. İdare Mahkemesi 13/09/2023 tarih ve E.2023/477 sayılı kararı**le, davanın adli yargıda görülmesi gerektiği sonucuna varıldığından, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca olumsuz görev uyuşmazlığı çıkarılmak üzere Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, davanın incelemesinin Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dosyanın incelenmesinden; ... Arap Cumhuriyeti vatandaşı olan ve 29.05.2017 tarih ve 2017/10356 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla Türk Vatandaşlığını kazanan davacı tarafından, 29/05/2017 tarihinde Türk vatandaşı olma hakkını kazandığını, ayrıca da ... vatandaşı olduğunu, müvekkilinin M. F. A. ile 06/01/2016 tarihinde eşi A.M. ile ...'de evlendiğini, ancak söz konusu evlilliği nüfus kaydına işlenmediğini bu nedenle medeni halinin bekar olarak göründüğünü, bunun üzerine 26/03/2019 tarihinde Mezitli Kaymakamlığı İlçe Nüfus Müdürlüğü aracılığıyla söz konusu evliliğin nüfus kaydına işlenmesini talep ettiğini ancak nüfus müdürlüğünce talebine ret verildiğini bu nedenle müvekkilinin eşi A.M. ile evliliğinin tespit edilerek nüfus kayıtlarına işlenmesine karar verilmesi istemiyle Gaziantep 3. Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açtığı, anılan Mahkemece 11/02/2020 tarih E:2019/300, 2020/68 sayılı kararıyla; "...Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünden gelen kayıtların incelenmesinden davacının 5901 Sayılı Kanunu'nun 12. Maddesinin c bendi uyarınca 29.05.2017 tarihinde Türk Vatandaşlığına alındığı, başvuru tarihinde vatandaşlık müracatı yaparken evli olmadığını bekar olduğunu beyan ettiği, sunmuş olduğu kayıtlardan vatandaşlık başvuru tarihi olan 29.05.2017 tarihinden önce 09.06.2016 tarihinde A.M. isimli ... Vatandaşı bayanla evli olduğu, ancak bu evliliğini vatandaşlık işlemleri sırasında Türk makamlarına bildirmediği, bekar olarak Türk vatandaşlığını kazandığı, adı geçen ... Vatandaşı A.M. ile evliliğinin nüfus kayıtlarına tescili işlemi idari iş niteliğinde bulunduğundan davanın usulden reddi yönünde aşağıdaki şekilde karar tesis edilmiştir." gerekçesiyle hukuki yararı bulunmadığından ve işlemin idarenin görev alanına girdiğinden nedeniyle usulden reddine karar verildiği, anılan kararın istinaf edilmesi üzerine Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dava Dairesi'nin 23.12.2022 tarih ve E:2020/568, K:2022/1643 sayılı kesin kararı ile istinaf isteminin reddine karar verildiği, bunun üzerine davacı tarafından Türk Vatandaşlığına başvurusu sırasında nüfus kayıtlarına "bekar" olarak tescil edilen medeni halinin, başvuru öncesi tarihte evli olduğunu gösteren dayanak belgelere uygun olarak "evli" olarak düzeltilmesi istemiyle 11/01/2023 tarihinde ... İlçe Nüfus Müdürlüğü'ne başvurulduğu, söz konusu başvurunun zımnen reddedilmesi üzerine iptali istemiyle görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta, her ne kadar Asliye Hukuk Mahkemesince dosyasının evliliğinin nüfus kayıtlarına tescili işlemi idari iş niteliğinde bulunduğu şeklinde değerlendirilmiş ise de yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde davacının talebine konu düzeltmenin mevzuatta yer verilen maddi hata kapsamında kalmadığının açık olduğu, bu durumda da iş bu davanın adli yargıda görülmesi gerektiği sonucuna varıldığından, davanın görev yönünden reddedilmesi gerekmektedir..."

III. İLGİLİ HUKUK

7. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un"*Mahkemenin görevi"* başlıklı 1. maddesinin birinci fıkrası şöyledir :

" Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir..."

8. 2247 sayılı Kanun'un "*Olumsuz görev uyuşmazlığı*" başlıklı 14. maddesinin birinci fıkrası şöyledir :

"Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir."

9. 2247 sayılı Kanun'un "*Yargı merciilerinin uyuşmazlık mahkemesine başvurmaları"* başlıklı 19. maddesi şöyledir :

"*Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.*

(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008 – 5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına

ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir."

10. 2247 sayılı Kanun'un *"İncelemede izlenecek sıra"* başlıklı 27. maddesi şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/04/2024 tarihli toplantısında; Raportör-Hâkim Gülay DOĞAN'ın, 2247 sayılı Kanun'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

12. Mevzuat kısmında belirtilen düzenlemelere göre, davanın taraflarınca 14. madde veya yargı yerlerince 19. madde kapsamında Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulabilmesi için, adli ve idari yargı yerlerince, tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada yargı yolu bakımından verilmiş görevsizlik kararları bulunmasıgerekmektedir.

13. Dava dosyalarının incelenmesinden, ... vatandaşı iken, 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 12. maddesinin (c) bendiuyarınca Türk vatandaşlığına alınan davacının, evli olduğu halde bekar olarak Nüfuskayıtlarına tescilinin yapıldığı, kayıtlardaki hatanın düzeltilmesi istemiyleŞehitkamil İlçe Nüfus Müdürlüğüneyazılı başvuru yapıldığı ancak başvurunun 15/10/2019 tarih ve 25447543-123-E.2997 sayı ile reddedildiğiileri sürülerek, davacının evliliğinin tespiti ile nüfus kaydında yer alan medeni halinin evli olarak düzeltilmesi istemiyle, ilk olarak adli yargı yerinde dava açıldığı, adli yargı yerince, *"...Nüfüs ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünden gelen kayıtların incelenmesinden davacının 5901 Sayılı Kanunu'nun 12. Maddesinin c bendi uyarınca 29.05.2017 tarihinde Türk Vatandaşlığına alındığı, başvuru tarihinde vatandaşlık müracatı yaparken evli olmadığını bekar olduğunu beyan ettiği, sunmuş olduğu kayıtlardan vatandaşlık başvuru tarihi olan 29.05.2017 tarihinden önce 09.06.2016 tarihinde A.M. isimli ... Vatandaşı bayanla evli olduğu, ancak bu evliliğini vatandaşlık işlemleri sırasında Türk makamlarına bildirmediği, bekar olarak Türk vatandaşlığını kazandığı, adı geçen ... Vatandaşı A.M. ile evliliğinin nüfus kayıtlarına tescili işlemi idari iş niteliğinde bulunduğundan davanın usulden reddi yönünde aşağıdaki şekilde karar tesis edilmiştir..."* şeklindeki gerekçeyle *"davanın usulden reddine"* karar verildiği, bu kararın uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğuna yönelik bulunmadığı, diğer bir anlatımla yargı yolu bakımından bir görevsizlik kararı niteliğinde olmadığı istinaf yoluna başvurulması üzerine ilgili Dairece de; Mahkeme kararı kaldırılmayarak, başvurunun esastan reddedildiği anlaşılmıştır.

14. Görüldüğü üzere, adli yargı yeri kararı, idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş bir görevsizlik kararı niteliğinde olmadığından adli yargı merciince verilmiş bir görevsizlik kararı bulunduğundan söz edilemeyecektir.

15. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, 2247 sayılı Kanun'un19. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan Mersin 2. İdare Mahkemesinin 13/09/2023 tarih ve E.2023/477 sayılı başvurusunun, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan Mersin 2. İdare Mahkemesinin 13/09/2023 tarih ve E.2023/477 sayılı BAŞVURUSUNUN, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca REDDİNE,

01/04/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN